

**UCHWAŁA NR LXII/382/2022
RADY POWIATU SOKÓLSKIEGO**

z dnia 30 września 2022 r.

zmieniająca uchwałę w sprawie przyjęcia „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Sokólskim na lata 2021-2027”.

Na podstawie art. 4 ust. 1 pkt 3-5, art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 1526) i art. 19 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 2268, 2270, z 2022 r. Poz.1, 66, 1079, 1692, 1700 i 1812) uchwała się co następuje:

§ 1. W uchwale Nr XLVII/290/2021 z dnia 30 listopada 2021 r. w sprawie przyjęcia „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Sokólskim na lata 2021-2027”, wprowadza się następujące zmiany:

1) „Załącznik do Uchwały Nr XLVII/290/2021 z dnia 30 listopada 2021 r. otrzymuje brzmienie jak w załączniku do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu Sokólskiego i Dyrektorowi Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Sokółce.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady

Krzysztof Krasieński

Załącznik do uchwały Nr XLVII/290/ 2021
Rady Powiatu Sokólskiego
z dnia 30 listopada 2021r.
w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania
Problemów Społecznych w Powiecie Sokólskim na lata 2021-2027

STRATEGIA
ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW
SPOŁECZNYCH W POWIECIE SOKÓLSKIM
NA LATA 2021-2027

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Sokółce

Sokółka, 2022

Spis treści

Wstęp.....	3
1. Diagnoza sytuacji społecznej w powiecie sokólskim	4
1.1 Ogólne informacje o powiecie	4
1.1.1. Położenie powiatu.....	4
1.1.2. Powierzchnia. Ludność.....	5
1.2. Zatrudnienie i bezrobocie.....	6
1.3. Edukacja	7
1.4. Ochrona zdrowia.....	8
1.5. Bezpieczeństwo publiczne.....	8
1.6. System pomocy i wsparcia.....	10
1.7. Główne problemy społeczne pozostające w sferze działalności powiatu.....	12
1.7.1. Bezrobocie.....	17
1.7.2. Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	18
1.7.3 Przemoc w rodzinie	21
1.7.4 Niepełnosprawność.....	22
1.7.5. Problemy osób starszych	24
1.7.6. Uzależnienia	25
1.8 Wnioski	26
1.9 Analiza SWOT	28
2. Cele Strategii, kierunki działań i wskaźniki ich realizacji	30
2.1 Cel główny.....	30
2.2. Cele strategiczne.....	30
2.3. Kierunki działań i wskaźniki ich realizacji.....	30
3. Sposób realizacji Strategii i jej ramy finansowe	34
3.1. Założenia organizacyjne	34
3.2. Źródła finansowania	35
3.3. Monitoring i ewaluacja.....	35
4. Prognoza zmian w zakresie objętym Strategią.....	36
5. Zakończenie	38
Spis Tabel.....	39

Wstęp

Obowiązek opracowania niniejszego dokumentu wynika z art. 19 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, która w ramach zadań własnych nakłada na powiat obowiązek: „opracowania i realizacji powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, wspierania osób niepełnosprawnych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka – po konsultacji z właściwymi terytorialnie gminami”.

Podstawą „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2021-2027” jest diagnoza problemów społecznych, pokazanie sposobów ich likwidowania oraz wytyczenie strategicznych kierunków rozwoju powiatu w dziedzinie pomocy społecznej. Jest ona zorientowana przede wszystkim na rozszerzenie i pogłębienie form pomocy zarówno na poziomie społeczności lokalnej, jak i na poziomie rodziny i jednostki oraz współpracę z różnymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi zajmującymi się pomocą społeczną na terenie powiatu sokólskiego oraz instytucjami działającymi w szerszym obszarze polityki społecznej takimi jak: oświata, służba zdrowia. Zintegrowane podejście do problematyki pomocy społecznej pozwoli na przyjęcie w przyszłości wielu nowych rozwiązań i szeregu działań mających na celu ograniczenie występowania, a docelowo eliminację niektórych zjawisk. Jest to proces długofalowy. Praca nad przygotowaniem dokumentu składa się z etapów zebrania materiałów z instytucji i organizacji oraz analizy zebranych informacji.

Okres realizacji nowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych przyjęto na 7 lat 2021-2027, co ułatwi formułowanie długofalowych zadań z zakresu pomocy społecznej w oparciu o środki własne i zewnętrzne, w tym pochodzące z Funduszy Europejskich.

Na bazę prawną regulującą treść i realizację dokumentu strategii składają się następujące ustawy:

- Ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r. poz. 1876 z późn. zm.),
- Ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2020 r. poz. 821, z 2021 r. poz. 159),
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2021 r. poz. 119),
- Ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2020 r. poz. 2050 z późn. zm.),

- Ustawa z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach (Dz. U. z 2020 r. poz. 35, 2023, 2320, 2369, z 2021 r. poz. 159),
- Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2020 r. poz. 920, z 2021 r. poz. 1038),
- Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2021 r. poz. 305, 1236, 1535),
- Konwencja o prawach osób niepełnosprawnych z dnia 13 grudnia 2006 r. (Dz. U. z 2012 poz 1169).

W związku z powyższym Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych powinna stać się narzędziem wspierającym zaplanowane działania przy uwzględnieniu realnych i dostępnych zasobów, źródeł, instrumentów i możliwości powiatu.

1. Diagnoza sytuacji społecznej w powiecie sokólskim

Diagnoza problemów społecznych w powiecie sporządzona w oparciu o dane będące w dyspozycji PCPR w Sokółce, Ośrodków Pomocy Społecznej, Powiatowego Urzędu Pracy oraz innych instytucji i organizacji działających w powiecie sokólskim.

1.1 Ogólne informacje o powiecie

1.1.1. Położenie powiatu

Powiat Sokólski położony jest na terenie województwa podlaskiego, jako jeden z jego czternastu powiatów. Leży w północnej części Niziny Podlaskiej, w obszarze Zielonych Płuc Polski. Od strony wschodniej powiat graniczy z Białorusią, od południowo – zachodniej z powiatem białostockim, od zachodniej z powiatem monieckim, od północnej z powiatem augustowskim.

Powiat sokólski obejmuje 10 gmin t. j:

- Gmina miejsko – wiejska Sokółka o powierzchni 313,6 km²
- Gmina miejsko - wiejska Dąbrowa Białostocka o powierzchni 264,95 km²
- Gmina miejsko – wiejska Suchowola o powierzchni 255,9 km²
- Gmina miejsko – wiejska Krynki o powierzchni 165,9 km²
- Gmina wiejska Szudziałowo o powierzchni 301,6 km²
- Gmina wiejska Janów o powierzchni 207,8 km²
- Gmina wiejska Sidra o powierzchni 174 km²

- Gmina wiejska Kuźnica o powierzchni 133,4 km²
- Gmina wiejska Nowy Dwór o powierzchni 120,9 km²
- Gmina wiejska Korycin o powierzchni 117,3 km²

1.1.2. Powierzchnia. Ludność.

Powiat sokółski to ósmy pod względem wielkości powiat w Polsce oraz drugi w województwie podlaskim. Zajmuje on 2 055 km².

Liczba mieszkańców powiatu sokólskiego wg stanu na dzień 31.12.2020 r. wynosiła 65 883, z czego 33 253 to kobiety (50,5%) a 32 630 mężczyźni (49,5%).

Tabela 1 Liczba mieszkańców w powiecie sokólskim w latach 2018-2020

Wyszczególnienie	2019	2020
MIESZKAŃCY (w osobach)		
Ogółem	66 686	65 883
KOBIETY		
Ogółem	33 668	33 253
MĘŻCZYŹNI		
Ogółem	33 018	32 630

WIEK MIESZKAŃCÓW POWIATU SOKÓLSKIEGO (2020 r.)

	KOBIETY	MĘŻCZYŹNI
Wiek 0-19	5 687	5 919
Wiek 20-64	19 660	21 724
Wiek 65 lat i więcej	7 906	4 987

Źródło: Opracowanie własne PCPR na podstawie danych GUS

Na podstawie ww. danych można stwierdzić, iż liczba mieszkańców powiatu sokólskiego zmalała o 803 osoby w 2020 r. w stosunku do 2019 r. Ogółem liczba kobiet jest niewiele większa niż mężczyzn. Niezaprzeczalnie przeważają tu mieszkańcy w wieku 20-64 lat. Jednocześnie widzimy, że większą liczbę mieszkańców stanowią osoby powyżej 65 r.ż. niż osoby w wieku 0-19 lat. Zgodne jest to z występującą na świecie tendencją powiększenia udziału seniorów w populacji mieszkańców.

1.2. Zatrudnienie i bezrobocie

Na obszarze powiatu sokólskiego działa około 3653 podmiotów gospodarczych, z czego 95% stanowią firmy prywatne. Zakłady osób fizycznych to 77% ogólnej liczby podmiotów gospodarczych funkcjonujących w powiecie. Wśród działających podmiotów gospodarczych najwięcej jest firm: usługowych, handlowych i produkcyjnych.

Przemysł na terenie powiatu rozwija się głównie w oparciu o miejscowe surowce: drewno, kruszywo, płody rolne. Licznie występują też małe zakłady wytwarzające półfabrykaty przemysłu drzewnego.

Ponadto działa tu około 36 firm zajmujących się wydobywaniem kopalin pospolitych, m.in. w Geniuszach, Janowszczyźnie, Wojnowcach, Nowowoli. Zaopatrują one w ten cenny dla budownictwa surowiec liczne zakłady na obszarze całego kraju.

Znaczna część obszaru powiatu to tereny służące do produkcji rolnej. Obszary ziemi sokólskiej są bardzo dobrym miejscem do wytwarzania ekologicznej żywności.

Istnieją tu atrakcyjne warunki do podejmowania działalności gospodarczej, w tym dość dobrze rozwinięta infrastruktura: tereny uzbrojone w niezbędne sieci i media, rozwinięta sieć dróg utwardzonych. Atutem powiatu są olbrzymie możliwości w dziedzinie turystyki i rekreacji (ze względu na walory przyrodnicze i historyczne), oraz strategiczne położenie komunikacyjne o znaczeniu międzynarodowym. Graniczenie z Białorusią stwarza dogodne warunki współpracy z rynkiem wschodnim.

Tabela 2 Osoby bezrobotne zarejestrowane w PUP w latach 2018-2020

2018		2019		2020	
Ogółem	w tym kobiety	Ogółem	w tym kobiety	Ogółem	w tym kobiety
3 045	1 278	2 727	1 117	2 928	1 201

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP w Sokółce

W powiecie sokólskim na 1000 mieszkańców pracuje 135 osób. Jest to znacznie mniej od wartości dla województwa podlaskiego oraz znacznie mniej od wartości dla Polski. 50,6% wszystkich pracujących ogółem stanowią kobiety, a 49,4% mężczyźni. Bezrobocie rejestrowane w powiecie sokólskim wynosiło w 2020 roku 10,7% (9,8% wśród kobiet i 11,4% wśród mężczyzn). Jest to znacznie więcej od stopy bezrobocia rejestrowanego dla województwa podlaskiego oraz znacznie więcej od stopy bezrobocia rejestrowanego dla całej Polski.

Wśród aktywnych zawodowo mieszkańców powiatu sokólskiego 3 715 osób wyjeżdża do pracy do innych gmin, a 2 118 pracujących przyjeżdża do pracy spoza gminy - tak więc saldo przyjazdów i wyjazdów do pracy wynosi -1 597. 59,0% aktywnych zawodowo mieszkańców powiatu sokólskiego pracuje w sektorze rolniczym (rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo), 12,9% w przemyśle i budownictwie, a 9,3% w sektorze usługowym (handel, naprawa pojazdów, transport, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja) oraz 1,0% pracuje w sektorze finansowym (działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomościami.)

1.3. Edukacja

Infrastruktura społeczna w obszarze oświaty i wychowania to żłobki, przedszkola, szkoły podstawowe i ponadpodstawowe. Większość z nich to jednostki prowadzone przez gminy powiatu. Powiat sokólski natomiast prowadzi szkoły tj. Zespół Szkół w Dąbrowie Białostockiej, Zespół Szkół w Sokółce, Zespół Szkół w Suchowoli, Zespół Szkół Rolniczych w Sokółce, Zespół Szkół Zawodowych w Sokółce oraz Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy.

Istotną rolę w systemie oświaty zajmują również Poradnie Psychologiczno – Pedagogiczne w Sokółce oraz w Dąbrowie Białostockiej. Celem owych poradni jest udzielenie dzieciom i młodzieży pomocy psychologiczno – pedagogicznej, w tym pomocy logopedycznej, pomocy w wyborze kierunku kształcenia i zawodu, a także udzielenie rodzicom i nauczycielom pomocy psychologiczno – pedagogicznej związanej z wychowaniem i kształceniem dzieci i młodzieży. Organem prowadzącym ww. poradnie jest również Powiat Sokólski.

1.4. Ochrona zdrowia

W powiecie sokólskim mieszkańcy mają dostęp do podstawowej opieki zdrowotnej, która obejmuje leczenie a także profilaktykę chorób, rehabilitację, a także udziela opieki stomatologicznej, pielęgniarskiej, leczenie szpitalne, opiekę psychiatryczną oraz leczenie uzależnień w Gminnym Punkcie Pomocy Rodzinie w Sokółce. W powiecie sokólskim działa 40 przychodni, laboratoria diagnostyczne oraz 3 zakłady opieki zdrowotnej: Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Sokółce, Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Dąbrowie Białostockiej, Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Krynkach.

Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Sokółce posiada następujące oddziały:

- Ginekologiczno-położniczy,
- Noworodkowy,
- Dziecięcy,
- Urazowo-ortopedyczny,
- Chirurgiczny,
- Anestezjologii i intensywnej terapii,
- Ratunkowy,
- Internistyczno-kardiologiczny,
- Rehabilitacyjny,
- Opiekuńczo-leczniczy,
- Oddział medycyny paliatywnej,
- Stacja Dializ.

1.5. Bezpieczeństwo publiczne

Do głównych elementów określających poziom życia mieszkańców powiatu sokólskiego należy zaliczyć poczucie bezpieczeństwa. Warunkowane jest ono istniejącymi zagrożeniami oraz efektywnością działań instytucji, które powołane zostały do niwelowania zagrożeń. Analiza z zakresu bezpieczeństwa obejmuje przede wszystkim kwestie związane z ilością zaistniałych wypadków na drodze oraz występującą w powiecie sokólskim przestępczością.

Tabela 3 Liczba przestępstw o charakterze kryminalnym

Miasta/Gminy	2018	2019	2020
Sokółka	316	266	254
Dąbrowa Białostocka	96	70	70
Janów	27	36	6
Korycin	28	15	13
Krynki	21	27	22
Kuźnica	46	33	27
Nowy Dwór	15	16	9
Sidra	27	19	11
Suchowola	44	40	31
Szudziałowo	26	20	25

Źródło: Opracowanie własne PCPR w Sokółce na podstawie danych KPP w Sokółce

Dane zawarte w powyższej tabeli pokazują, iż liczba przestępstw w powiecie sokólskim maleje na przestrzeni ostatnich 3 lat. Najwięcej przestępstw kryminalnych odnotowuje się w gminie Sokółka lecz trzeba zaznaczyć, że jest to najbardziej zaludnione miasto w powiecie sokólskim dlatego może mieć to wpływ na różnice pomiędzy powyższymi gminami. Najmniej natomiast przestępstw kryminalnych w 2020 r. można zauważyć w gminie Janów, w 2019 r. w gminie Korycin a w 2018 – w Nowym Dworze.

Zadania z zakresu bezpieczeństwa i porządku publicznego na terenie powiatu realizowane są przez służby, straże i inspekcje powiatowe. W szczególności instytucjami, które zapewniają bezpieczeństwo mieszkańcom powiatu sokólskiego są Komenda Powiatowa w Sokółce oraz Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej wspierana przez funkcjonujące na terenie gmin powiatu jednostki ratowniczo-gaśnicze Ochotniczej Straży Pożarnej.

Jednym z zadań powiatu nakazanych przez ustawę o samorządzie powiatowym jest opracowanie powiatowego programu zapobiegania przestępczości oraz ochrony bezpieczeństwa obywateli i porządku publicznego. Program ten wytyczać ma zasadnicze zamierzenia w poszczególnych perspektywach czasowych, określać zadania, które będą realizowane w obszarze bezpieczeństwa w miejscach publicznych i w miejscu zamieszkania, w obszarze przemocy w rodzinie, bezpieczeństwa w szkołach, w ruchu drogowym oraz bezpieczeństwa sanitarnego, weterynaryjnego i pożarowego.

1.6. System pomocy i wsparcia

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwycięzenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby oraz możliwości. System pomocy społecznej w Polsce reguluje ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. W ramach tego systemu wyróżnia się pomoc środowiskową (m. in. ośrodki wsparcia), pomoc instytucjonalną (np. domy pomocy społecznej), a także pomoc finansową, usługową i rzeczową świadczoną zwłaszcza przez ośrodki pomocy społecznej i powiatowe centra pomocy rodzinie.

Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. Zadaniem pomocy społecznej jest również zapobieganie trudnym sytuacjom życiowym poprzez podejmowanie działań zmierzających do usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem. Zatem z jednej strony pomoc w niwelowaniu już powstałych problemów, a z drugiej strony działania profilaktyczne, by tych problemów powstało jak najmniej.

Pomoc społeczną organizują organy administracji rządowej i samorządowej, współpracując z organizacjami pozarządowymi, kościołami oraz innymi związkami wyznaniowymi a także z osobami fizycznymi i prawnymi. Główną zasadą wynikająca z ww. ustawy jest zasada partnerstwa wobec tych współpracujących podmiotów.

W każdej gminie na terenie powiatu sokólskiego zadania z obszaru pomocy społecznej wykonuje właściwa gminna jednostka organizacyjna, tj. ośrodek pomocy społecznej. Jednostką organizacyjną realizującą zadania powiatu w tym obszarze jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Sokółce.

Na terenie powiatu sokólskiego działają następujące nieodpłatne instytucje pomocowe:

Tabela 4 Lista jednostek nieodpłatnej pomocy społecznej w powiecie sokólskim

Lp.	Nazwa jednostki	Zakres poradnictwa	Kryteria dostępu
1.	Sokólski Fundusz Lokalny	Pomoc socjalna, finansowa	Każdy mieszkaniec powiatu
2.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Sokółce	Pomoc dla rodzin z problemami: przemoc, alkohol, niepełnosprawność.	Każdy mieszkaniec powiatu
3.	Gminny Punkt Pomocy Rodzinie w Sokółce	Pomoc dla rodzin z problemami: rozwoju osobistego, opiekuńczymi, przemoc, uzależnienia	Każdy mieszkaniec powiatu
4.	Ośrodek Pomocy Społecznej w Sokółce	Pomoc socjalna, finansowa	Każdy mieszkaniec powiatu
5.	Stowarzyszenie „Kładka” w Sokółce	Prowadzenie stołówki socjalnej osobom potrzebującym. Pomoc socjalna w zakresie odzieży osobom potrzebującym	Każdy mieszkaniec powiatu
6.	Stowarzyszenie „ODNOWA”	Pomoc socjalna	Każdy mieszkaniec powiatu
7.	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Suchowoli	Pomoc socjalna, pomoc finansowa	Każdy mieszkaniec powiatu
8.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Korycinie	Pomoc finansowa	Każdy mieszkaniec powiatu
9.	Stowarzyszenie „Przygraniczny Start” w Kuźnicy	Pomoc socjalna, przeciwdziałanie problemom alkoholowym	Każdy mieszkaniec powiatu
10.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kuźnicy	Pomoc socjalna, finansowa	Każdy mieszkaniec powiatu

11.	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Krynkach	Pomoc socjalna, finansowa	Każdy mieszkaniec powiatu
12.	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Dąbrowie Białostockiej	Pomoc socjalna i finansowa	Każdy mieszkaniec powiatu
13.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Szudziałowie	Pomoc socjalna, finansowa	Każdy mieszkaniec powiatu
14.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Janowie	Pomoc socjalna, finansowa	Każdy mieszkaniec powiatu
15.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowym Dworze	Pomoc socjalna, finansowa	Każdy mieszkaniec powiatu
16.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sidrze	Pomoc socjalna, finansowa	Każdy mieszkaniec powiatu

Źródło: Opracowanie własne PCPR na podstawie https://sokolka.pl/pliki/2019/04/lista_jednostek_porady_prawne_2019.pdf

1.7. Główne problemy społeczne pozostające w sferze działalności powiatu

Powody dla których udziela się osobom i rodzinom pomocy społecznej wymienia ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. W szczególności należy do nich: ubóstwo, sieroctwo, bezdomność, bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwała lub ciężka choroba, przemoc w rodzinie, potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi, potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietność, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, trudności w integracji cudzoziemców, którzy uzyskali w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, trudności w integracji cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy udzielone w związku z okolicznością, o której mowa w art. 159 ust. 1 pkt. 1 lit. c lub d ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach, trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego, alkoholizm, narkomania, zdarzenie losowe i sytuacje kryzysowe, klęska żywiołowa lub ekologiczna.

Powody udzielania wsparcia są różne także w powiecie sokólskim. Na podstawie analizy dostępnych danych, w tym pozyskanych z ośrodków pomocy społecznej oraz własnych danych PCPR w Sokółce, można jednak stwierdzić, iż niektóre z nich występują częściej a niektóre rzadziej niż inne. Warto mieć jednak na uwadze, że w większości sytuacji problemy społeczne są złożone i spowodowane nie jednym, lecz kilkoma różnymi czynnikami.

Poniższa tabela wykazuje powody ubiegania się o świadczenia pomocy społecznej w Ośrodkach Pomocy Społecznej funkcjonujących na terenie powiatu sokólskiego w latach 2018-2020

Tabela 5 Powody ubiegania się o świadczenia pomocy społecznej w Ośrodkach Pomocy Społecznej na terenie powiatu sokólskiego w latach 2018-2020

Powody przyznania pomocy	GOPS Szudziałowo			GOPS Kuźnica			GOPS Korycin			GOPS Janów			GOPS Sidra			OPS Sokółka			MGOPS Suchowola			MOPS Dąbrowa Białostocka			MGOPS Krynki			GOPS Nowy Dwór		
	2018	2019	2020	2018	2019	2020	2018	2019	2020	2018	2019	2020	2018	2019	2020	2018	2019	2020	2018	2019	2020	2018	2019	2020	2018	2019	2020	2018	2019	2020
Ubóstwo	85	82	62	159	116	108	68	60	50	29	31	31	74	92	80	937	843	769	129	116	104	349	163	83	137	128	107	79	73	61
Bezrobocie	56	53	43	111	91	89	33	26	23	58	55	50	58	50	42	727	627	575	123	113	107	121	108	117	126	117	99	50	45	37
Długotrwała choroba	29	20	18	9	5	5	48	58	48	59	56	50	12	15	24	310	322	282	114	124	107	200	191	166	15	8	9	29	26	26
Alkoholizm	4	2	1	7	6	7	3	3	2	8	15	16	1	1	0	26	20	26	10	8	9	34	36	41	2	0	3	3	1	2
Narkomania	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0
Bezdomność	1	2	4	1	0	0	1	0	0	4	2	1	1	2	1	7	9	6	1	1	2	2	3	4	2	1	1	2	1	2
Niepełnosprawność	21	27	21	33	25	24	15	14	7	35	31	34	17	25	25	378	377	317	82	89	71	35	42	48	37	30	28	21	15	15

Bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych	7	14	4	7	0	2	0	0	0	12	14	16	16	22	23	277	248	225	42	43	42	93	36	33	32	32	24	25	23	15
Trudność w przystosowaniu po opuszczeniu Zakładu Karnego	0	0	1	0	0	0	0	0	0	2	0	1	2	3	1	10	15	19	0	2	1	2	2	2	1	2	2	1	1	1
Sieroctwo	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1
Potrzeba ochrony macierzyństwa	32	30	20	8	7	7	30	33	27	51	44	43	28	32	27	19	13	10	95	96	87	0	0	0	0	0	0	20	19	13
Przemoc w rodzinie	3	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	4	3	-	-	-	22	15	15	-	-	-	-	-	-
Zdarzenia losowe	-	-	-	1	0	0	1	0	0	-	-	-	0	0	3	2	5	3	5	4	2	3	3	1	-	-	-	-	-	-

Rodziny wielodzietne	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	32	39	33	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rodziny niepełne	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5	4	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Sytuacja kryzysowa	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	0	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych od Ośrodków Pomocy Społecznej funkcjonujących w powiecie sokólskim

Z danych przedstawionych na tabeli wynika, iż najwięcej osób korzysta ze wsparcia OPS-ów z powodu ubóstwa, bezrobocia, długotrwałej choroby, niepełnosprawności, bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz potrzeby ochrony macierzyństwa. W niewielkiej ilości jednak również potrzebują pomocy również ze względu na przemoc w rodzinie oraz alkoholizm, które również wymagają pogłębionej uwagi. Liczby te w poszczególnych ośrodkach i latach przedstawiają się różnie, wykazując w niektórych tendencję spadkową a w innych wzrostową. Jednak mimo tendencji spadkowej problemy wciąż występują i wymagają naszego zainteresowania. Można jednak ogólnie zauważyć zwiększenie liczby osób korzystających z pomocy przede wszystkim z powodu alkoholizmu.

W dalszej części Strategii przedstawione zostaną obszary, w których ryzyko zagrożenia wykluczeniem jest najwyższe.

1.7.1. Bezrobocie

Jednym z głównych problemów występujących w Polsce w obszarze polityki społecznej jest zjawisko bezrobocia. Bezrobocie zwłaszcza długotrwałe, wywołuje szereg różnych negatywnych skutków w sferze ekonomicznej, społecznej i zdrowotnej. Brak zatrudnienia bezpośrednio wpływa na sytuację finansową osób i rodzin, często powodując ubóstwo, depresję czy nawet popadnięcie w alkoholizm.

Tabela 6 Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP Sokółka w latach 2018-2020

2018			2019			2020		
Ogółem	Kobiety	Mężczyźni	Ogółem	Kobiety	Mężczyźni	Ogółem	Kobiety	Mężczyźni
3 045	1 278	1 767	2 727	1 117	1 610	2 928	1 201	1 727

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PUP w Sokółce

Powyższa tabela pokazuje, iż bezrobocie w powiecie sokólskim ma tendencję wahadłową. W 2019 r. można zauważyć mniejszą ilość bezrobotnych aniżeli w 2018 r. (318 mniej osób), lecz w 2020 liczba ta wzrosła. Jednak mimo to na przestrzeni 3 lat osób bezrobotnych jest mniej niż w 2018 r. Powodami takiego spadku bezrobocia w powiecie sokólskim są:

- Podjęcie pracy sezonowej lub stałej;
- Pracy interwencyjnej;
- Roboty publiczne;
- Refundacje kosztów zatrudnienia;
- Staże zawodowe;

Wspieranie osób bezrobotnych jest jednym z najważniejszych zadań władz państwowych i lokalnych. Dana pomoc ma na celu zabezpieczenie podstawowych potrzeb człowieka, bez których nie może prawidłowo funkcjonować w społeczeństwie.

1.7.2. Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych

W powiecie sokólskim istotnym problemem jest niewydolność opiekuńczo-wychowawcza. Wynika to z niekompetencji rodzicielskiej i niezaradności życiowej oraz innych problemów takich jak np. uzależnienia czy przemoc w rodzinie, które niejednokrotnie są ze sobą powiązane. Dzieci umieszczone w rodzinach zastępczych występują prawie we wszystkich gminach. Wiele z nich trafia także do rodzinnego domu dziecka w Nierośnie bądź innych placówek opiekuńczo-wychowawczych ze względu na brak miejsc w ww. domu dziecka. Taka sytuacja bywa dotkliwa dla dzieci, ponieważ brak właściwych wzorców rodzinnych powoduje u dzieci i młodzieży trudności w nawiązywaniu kontaktów i przystosowaniu się do środowiska, zaburzenia emocjonalne, a w przyszłości może wystąpić ryzyko powielania nieprawidłowych zachowań.

Organizowanie dzieciom pieczy zastępczej w przypadku niemożności zapewnienia opieki oraz wychowania przez rodziców biologicznych a także zakres i sposób finansowania rodzinnej pieczy zastępczej oraz przyznawania pomocy osobom usamodzielnianym opuszczającym pieczę zastępczą reguluje ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej .

Organem odpowiedzialnym za system opieki zastępczej jest Starosta, a bezpośrednio Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Sokółce, które pełni również funkcję Organizatora rodzinnej pieczy zastępczej. Odpowiada on za tworzenie i wdrażanie programów pomocy dziecku i rodzinie, organizowanie opieki w rodzinach zastępczych, zapewnienie dzieciom, które tego wymagają opieki i wychowania w rodzinnym domu dziecka – a w przypadku braku miejsc, w innym placówkach opiekuńczo – wychowawczych wstępujących poza powiatem sokólskim.

Tabela 7 Liczba rodzin zastępczych funkcjonujących w gminach powiatu sokólskiego (stan na styczeń 2021r.)

Gmina Powiatu Sokólskiego	Liczba rodzin zastępczych/rodziny dom dziecka	Liczba dzieci w rodzinach zastępczych/rodzinnym domu dziecka
Dąbrowa Białostocka	12	19
Szudziałowo	4	5
Sokółka	33	39
Suchowola	5	5
Janów	2	3
Korycin	2	3
Krynki	3	4
Kuźnica	2	5
Nowy Dwór	1	1
Sidra	0	0
Ogółem	64	84

Źródło: opracowanie własne na podstawie wykazu rodzin zastępczych w powiecie sokólskim według stanu w dniu 31.01.2020 r.

Powyższa tabela ukazuje nam, iż rodziny zastępcze funkcjonują prawie we wszystkich gminach powiatu sokólskiego. Zdecydowanie największa ilość rodzin występuje w gminie Sokółka czyli 33 rodziny a tym samym największa ilość dzieci przeto 39. Najmniej natomiast jest w gminie Nowy Dwór mianowicie 1 rodzina zastępcza a w niej 1 dziecko. Jak można jednak zauważyć w gminie Sidra nie występują one w ogóle.

W powiecie sokólskim funkcjonują jedynie rodzinne formy pieczy zastępczej a mianowicie rodziny zastępcze spokrewnione i niezawodowe oraz rodzinny dom dziecka w Nierośnie.

Tabela 8 Liczba rodzin zastępczych spokrewnionych w powiecie sokólskim w latach 2018-2020

Rok	Liczba rodzin	Liczba dzieci
2018	38	52
2019	37	46
2020	39	51

Źródło: opracowanie własne na podstawie wykazu rodzin zastępczych w powiecie sokólskim według stanu w dniu 31.01.2020 r.

Jak widzimy w powyższej tabeli liczba rodzin zastępczych jak i dzieci w nich funkcjonujących w latach 2018-2020 jest praktycznie taka sama. Najwięcej rodzin pełniących pieczę zastępczą istniało w 2020 r. a mianowicie 39 rodzin lecz największa ilość dzieci była w 2018 r. czyli 52 małoletnich.

Tabela 9 Liczba rodzin zastępczych niezawodowych w powiecie sokólskim w latach 2018-2020

Rok	Liczba rodzin	Liczba dzieci
2018	19	26
2019	25	35
2020	22	26

Źródło: opracowanie własne na podstawie wykazu rodzin zastępczych w powiecie sokólskim według stanu w dniu 31.01.2020 r

W powyższej tabeli można zauważyć, iż liczba rodzin zastępczych w latach 2018-2020 nie jest stosunkowo różna jednakże najwięcej rodzin jak i dzieci objętych opieką zastępczą istniało w 2019 r. czyli 25 rodzin a w nich 35 dzieci. Najmniej natomiast funkcjonowało ich w 2018 r. a mianowicie 19 rodzin zastępczych a w niej 26 dzieci.

Zgodnie z art. 61 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w rodzinnym domu dziecka, w tym samym czasie, może przebywać łącznie nie więcej niż 8 dzieci oraz osób, które osiągnęły pełnoletniość przebywając w pieczy zastępczej, o których mowa w art. 37 ust. 2. Prowadzący rodzinny dom dziecka otrzymuje za pełnioną funkcję comiesięczne wynagrodzenie. Poniższa tabela pokazuje liczbę dzieci przebywających w domu dziecka we wsi Nierośno w gminie Dąbrowa Białostocka w latach 2018-2020. Jak widzimy poniżej, liczba dzieci w domu dziecka stopniowo wzrasta, gdyż w 2019 r. przebywa w nim 10 dzieci podczas gdy w 2018 r. było ich tam 6.

Tabela 10 Liczba dzieci przebywających w rodzinnym domu dziecka w powiecie sokólskim w latach 2018-2020

Rok	Liczba rodzinnych domów	
	dziecka	Liczba dzieci
2018	1	6
2019	1	10
2020	1	9

Źródło: opracowanie własne na podstawie wykazu rodzin zastępczych w powiecie sokólskim według stanu w dniu 31.01.2020 r

PCPR wsparcie musi zapewnić również pełnoletnim wychowankom rodzin zastępczych oraz placówek, w których są umieszczone dzieci z powiatu sokólskiego i które realizują proces usamodzielniania. Jednym z największych problemów osób usamodzielnianych jest trudność z pozyskaniem we własnym zakresie mieszkania i tym samym zapewnienia sobie odpowiednich warunków mieszkaniowych. Dodatkowo niestety dane osoby cechuje często bierność i niechęć do zmiany swojej sytuacji, często występuje u nich zbyt niska motywacja do zdobywania wykształcenia czy też kwalifikacji zawodowych oraz brak podstawowych kompetencji i umiejętności tak bardzo potrzebnych w dorosłym życiu. Takie sytuacje w znaczący sposób utrudniają realizację programów usamodzielniania i tym samym powodują ryzyko powrotu do dysfunkcyjnego środowiska domowego oraz zagrożenia wykluczeniem społecznym.

Powyżej przedstawione informacje ukazują nam jak bardzo potrzebny jest dalszy rozwój pieczy zastępczej. Dzieci przebywających w pieczy jest wciąż wiele i z czasem przybywa ich coraz więcej dlatego zawsze będą potrzebne działania wspomagające rodziny zastępcze oraz umieszczonych w niej dzieci. Konieczna jest więc promocja pieczy zastępczej, aby móc uzyskać jak największą ilość rodzin zastępczych zawodowych, które będą gotowe wspomóc tak bardzo potrzebujące opieki, poczucia bezpieczeństwa i miłości dzieci. Wymagane jest również stworzenie placówek opiekuńczo-wychowawczych w powiecie sokólskim z powodu zbyt dużej ilości dzieci umieszczanych w instytucjonalnych formach pieczy zastępczej poza powiatem sokólskim.

1.7.3 Przemoc w rodzinie

Przemoc w rodzinie zarówno fizyczna, psychiczna, ekonomiczna i seksualna jest zjawiskiem, które wyniszcza ludzi niezależnie od ich pozycji społecznej czy ekonomicznej. Jest to problem, który wpływa destrukcyjnie nie tylko na ofiarę przemocy, ale także na całą rodzinę. Osoba doświadczająca przemocy ma zachwiane poczucie bezpieczeństwa, często nie jest w stanie we właściwy sposób realizować się w życiu osobistym i w społeczeństwie z powodu ukrywania swojej sytuacji, wstydu i strachu przed konsekwencjami, które mogą ją czekać ze strony sprawcy.

W powiecie sokólskim, we wszystkich gminach zostały powołane Zespoły Interdyscyplinarne ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Dzięki współpracy Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Sokółce z Zespołami Interdyscyplinarnymi z powiatu sokólskiego, Komendą Powiatową Policji w Sokółce, Prokuraturą Rejonową w Sokółce oraz Sądem Rejonowym w Sokółce II Wydział Karny, zebrano dane dotyczące zjawiska przemocy w rodzinie w powiecie sokólskim w okresie od 2018-2020 r., które posłużyły do zdiagnozowania problemu przemocy w rodzinie na terenie powiatu sokólskiego.

Tabela 11 Liczba wszczętych procedur „Niebieska Karta” – ZI w gminach powiatu sokólskiego

Gmina	2018	2019	2020
Sokółka	166	151	158
Dąbrowa Białostocka	50	44	38
Krynki	12	8	12
Suchowola	24	38	26
Janów	33	18	20
Korycin	16	15	14
Kuźnica	22	25	26
Nowy Dwór	7	10	4
Sidra	18	16	18
Szudziałowo	16	27	16

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych od Ośrodków Pomocy Społecznej w powiecie sokólskim

Powyższa tabela pokazuje wyniki diagnozy problemu przemocy w powiecie sokólskim. Wynika z niej, iż najwięcej procedur „Niebieskiej Karty” zostało wszczętych w gminie Sokółka, Dąbrowa Białostocka, Suchowola, Janów najmniej natomiast w gminie Nowy Dwór i Krynki. Przemoc w naszym powiecie ma w większości przypadków tendencję spadkową biorąc pod uwagę 2018-2020 r. lecz w niektórych gminach można zauważyć iż owa tendencja jest wzrostowa np. w gminie Kuźnica, Sidra, Krynki oraz Janów. Jednak ustalenie faktycznej skali przemocy w rodzinie jest niemożliwe, gdyż wiele osób ukrywa ten problem, nie zgłaszając go odpowiednim służbom. W dalszym ciągu w świadomości wielu ludzi problem przemocy w rodzinie jest tematem wstydlivym – przez co bardzo trudnym w faktycznym odzwierciedleniu. Dlatego pomimo zebranych danych na temat wszczętych procedur „Niebieskiej Karty” nie można całkowicie sugerować się owymi wynikami, gdyż o wielu przypadkach odpowiednie służby nie mają pojęcia.

Biorąc pod uwagę powyższe informacje widzimy, że działania profilaktyczne dot. przeciwdziałania przemocy w rodzinie są koniecznością, aby móc zapobiegać rozszerzaniu się danego problemu i zachęcać ofiary przemocy do zgłaszania się do odpowiednich służb, które będą mogły skutecznie im pomóc. Wymagana jest również kontynuacja prowadzonych przez PCPR w Sokółce we współpracy z Zespołami Interdyscyplinarnymi z powiatu sokólskiego, Komendą Powiatową Policji w Sokółce, Prokuraturą Rejonową w Sokółce oraz Sądem Rejonowym w Sokółce II Wydział Karny Programu Korekcyjno-edukacyjnego dla sprawców przemocy oraz wdrożenie nowego Programu Psychologiczno-Terapeutycznego, który jest kontynuacją programu korekcyjnego, aby móc umocnić sprawców przemocy do prawidłowego funkcjonowania w życiu społecznym oraz rodzinnym bez stosowania jakiegokolwiek przemocy.

1.7.4 Niepełnosprawność

Zgodnie z ustawą o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2021 r. poz. 573.) niepełnosprawność „oznacza trwałą lub okresową niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długoterminowego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującego niezdolność do pracy”. Występuje ona na całym świecie i może pojawić się zarówno w chwili urodzenia lub w późniejszym okresie życia.

Osoby z niepełnosprawnością to grupa wewnętrznie bardzo zróżnicowana pod wieloma względami, m.in.: stopnia i rodzaju niepełnosprawności, wykształcenia, wieku, płci, miejsca zamieszkania, kwalifikacji zawodowych. Niepełnosprawność może mieć charakter wrodzony lub nabyty. Niepełnosprawność organizmu powoduje określone konsekwencje dla funkcjonowania człowieka w sytuacjach życia codziennego, zawodowego i społecznego. Mogą one przyjąć formę utrudnienia, ograniczenia lub uniemożliwienia funkcjonowania na poziomie uważanym za normalny dla człowieka.

Na terenie powiatu sokólskiego pozarentowym orzecznictwem zajmuje się Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Sokółce. Wydaje on orzeczenia, legitymacje oraz karty parkingowe dla osób z niepełnosprawnością w powiecie sokólskim.

Tabela 12 Liczba wydanych orzeczeń w latach 2018-2020 wg. stopnia niepełnosprawności powyżej 16 r. ż.

Rok	Stopień niepełnosprawności			
	Znaczny	Umiarkowany	Lekki	Razem
2018	185	232	200	617
2019	236	240	197	673
2020	207	237	131	575
Razem	784	937	751	2472

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Sokółce.

Powyżej przedstawiona tabela pokazuje, że najwięcej wydanych orzeczeń zostało w 2019 r., natomiast na przestrzeni 2018-2020 r. liczby te mają tendencję wahadłową. Zauważalne jest również, że największą część stanowią orzeczenia o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności. Należy jednak mieć na uwadze również to, że osobami z niepełnosprawnością są także osoby posiadające orzeczenia równoważne, np. orzeczenie lekarza orzecznika ZUS o niezdolności do pracy. Zdarza się również, że osoby posiadające ograniczoną sprawność organizmu z różnych powodów nie mają ważnych orzeczeń potwierdzających ich niepełnosprawność.

Do najistotniejszych problemów związanych z niepełnosprawnością w powiecie sokólskim zaliczyć można:

- bariery architektoniczne i komunikacyjne utrudniające aktywność społeczno-zawodową,
- utrudniony dostęp do usług rehabilitacyjnych,
- bariery w zakresie dostępu do rehabilitacji społecznej (w formie dofinansowań) spowodowane ograniczoną wysokością środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych
- bariery w zakresie aktywności zawodowe, które spowodowane są zbyt małą liczbą miejsc pracy dla osób z niepełnosprawnością.

Tabela 13 Liczba wydanych orzeczeń według płci i zatrudnienia osoby powyżej 16 roku życia

Rok	Płeć		Zatrudnienie	
	k	m	tak	nie
2018	302	315	90	527
2019	325	348	76	597
2020	270	305	53	522
Razem	1182	1290	291	2181

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Sokółce

Z danych zawartych w powyższej tabeli wynika, że w latach 2018-2020 w liczbie wydanych orzeczeń dla osób powyżej 16 r. ż w podziale na płeć przeważali mężczyźni – 1 290 wydanych orzeczeń. Natomiast w klasyfikacji według zatrudnienia zauważalna jest niewielka liczba osób zatrudnionych. Fakt ten może oznaczać, że na terenie powiatu sokólskiego potrzebne są działania podejmowane w kierunku aktywizacji zawodowej osób z niepełnosprawnościami oraz podniesienie świadomości społecznej pracodawców w postaci przysługujących ulg i refundacji.

1.7.5. Problemy osób starszych

Stosunkowo nowym problemem o charakterze społeczno-gospodarczym stał się postępujący proces starzenia się ludzi. Długość życia wydłuża się, przez co wzrasta w populacji udział osób starszych. Rośnie i wciąż będzie wzrastać liczba osób w wieku 65 lat i więcej. Wzrost ten będzie bardzo dynamiczny ze względu na wchodzenie do tej grupy wieku roczników osób urodzonych w latach 50 a także w latach 60 ubiegłego wieku. Choć populacja Polski nie należy do najstarszych wśród krajów rozwiniętych, to jednak proces ten jest na tyle zaawansowany, że pojawiają się nowe wyzwania nie tylko np. w zakresie rynku pracy, ubezpieczeń społecznych lecz również w zakresie organizacji opieki nad osobami starszymi.

Proces starzenia się społeczeństwa zauważa się także w powiecie sokólskim. 24% mieszkańców powiatu stanowią osoby starsze (Źródło: GUS 31.12.2020 r.). Narażeni są oni nie tylko na pogorszenie stanu zdrowia i niepełnosprawność. Można w tej grupie zauważyć stopniowe wycofanie się z życia społecznego, co zazwyczaj wiąże się z zakończeniem aktywności zawodowej. Seniorzy w dzisiejszych czasach, często nie potrafią się odnaleźć w świecie z powodu szybkiego rozwoju i postępu współczesnej technologii. To powoduje, że czują się niepotrzebni i osamotnieni, co pozostaje z kolei w ścisłym związku z ich samopoczuciem fizycznym. Jak pokazują najróżniejsze badania, spokojne starzenie się zależy od właściwych stosunków z rodziną oraz otoczeniem, godnych warunków bytowych, poczuciem satysfakcji z życia, oraz aktywności społecznej. Mając na względzie powyższe informacje utworzono w Sokółce Klub „Senior +”, który ma na celu integrację i aktywizację społeczną oraz zaspokajanie potrzeb kulturalnych środowiska osób starszych w powiecie sokólskim. Klub ten dysponuje 25 miejscami i znajduje się przy ul. Lelewela 1 C w Sokółce. Do danego klubu przyjęte mogą zostać osoby nieaktywne zawodowo, które ukończyły 60 lat i są mieszkańcami powiatu sokólskiego. Uczestnictwo w nim jest całkowicie bezpłatne i dobrowolne. Oferta Klub „Senior +” obejmuje:

- miejsce pobytu przystosowane do bezpiecznego i aktywnego spędzania czasu,
- organizację czasu wolnego,

- stworzenie warunków do rozwoju samorządności uczestników Klubu,
- stworzenie warunków do samopomocy,
- umożliwienie udziału w różnych formach zajęć aktywizacyjnych i integracyjnych,
- zaspokojenie potrzeb kulturalnych, rekreacyjnych i towarzyskich (w tym m.in. umożliwienie uczestnictwa w imprezach kulturalnych, sportowych i rozrywkowych oraz spotkaniach okolicznościowych, itp.)
- kształtowanie postawy prozdrowotnej,
- stworzenie warunków do rozwoju integracji pomiędzy seniorami, a środowiskiem lokalnym oraz do wolontariatu międzypokoleniowego.

Seniorzy dzięki uczestnictwu w Klubie mogli uczestniczyć w zajęciach kulinarnych, plastycznych, rękodzielniczych, itp. Uczestniczyli w różnych pogadankach, wykładach oraz treningach umiejętności społecznych, zajęciach manualnych, muzyczno-ruchowych, wspólnie chodzili do kina oraz jeździli na różne wycieczki. Mieli możliwość uczestniczenia w wykładach prowadzonych przez policję i straż pożarną nt. bezpieczeństwa, oszustw, itp. Takie aktywne spędzanie czasu przez seniorów pozwala im się zintegrować, poczuć się potrzebnymi oraz wciąż aktywnymi społecznie, dzięki czemu lepiej znoszą swój wiek senioralny i mogą atrakcyjnie spędzać swój czas na emeryturze.

Biorąc pod uwagę powyższe informacje jednoznacznie widzimy, iż dalsza działalność Klubu „Senior +” oraz jego rozwój jest jak najbardziej konieczny. Seniorzy stanowią dużą część społeczeństwa powiatu sokólskiego, dlatego organizowanie im czasu wolnego oraz pomoc w funkcjonowaniu we współczesnym świecie jest obowiązkiem instytucji wspomagających seniorów.

1.7.6. Uzależnienia

Osoba uzależniona charakteryzuje się silną potrzebą zażywania ściśle określonych środków bądź wykonywania konkretnych działań. Uzależnienie jest problemem, który w dużej mierze utrudnia prawidłowe funkcjonowanie fizyczne, psychiczne a także społeczne i to nie tylko w przypadku osoby uzależnionej, ale również osób pozostających w jej bezpośrednim otoczeniu. W konsekwencji może to doprowadzić do wykluczenia społecznego. Najbardziej niebezpieczne bywają uzależnienia od alkoholu i narkotyków.

Problem uzależnień od alkoholu w dalszym ciągu dotyka mieszkańców powiatu sokólskiego. Takich osób jest niewiele lecz wymaga ze strony instytucji działań przeciwdziałania alkoholizmowi z powodu pociągających za sobą konsekwencji danego uzależnienia. Warto zaznaczyć, iż najczęściej negatywnym skutkiem nałogowego spożywania alkoholu jest zakłócenie prawidłowego życia rodzinnego i wynikającym z

niego problemem przemocy w rodzinie. Do innych negatywnych skutków spożywania alkoholu należą chociażby wykroczenia, przestępstwa, wypadki oraz długotrwała lub ciężka choroba. Ponadto alkoholizm jest często przyczyną bezdomności, bezrobocia oraz bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych.

Z uwagi na legalność alkoholu i łatwość w jego nabyciu, staje się on towarem pierwszej potrzeby. W niektórych przypadkach osoby uzależnione starają się o świadczenia z Ośrodków Pomocy Społecznej właściwego dla danej osoby z uwagi na jego miejsce zamieszkania.

Tabela 14 Liczba osób ubiegających się o świadczenia z OPS z powodu alkoholizmu w powiecie sokólskim w latach 2018-2020

Gminy	2018	2019	2020
Sokółka	26	20	26
Dąbrowa Białostocka	34	36	41
Janów	8	15	16
Korycin	3	3	2
Krynki	2	0	3
Kuźnica	7	6	7
Nowy Dwór	3	1	2
Sidra	1	1	0
Suchowola	10	8	9
Szudziałowo	4	2	1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danym OPS w powiecie sokólskim

Powyższa tabela pokazuje nam liczbę osób ubiegających się o przysługujące im świadczenia z uwagi na alkoholizm w każdej gminie na terenie powiatu sokólskiego. Widzimy w niej, że najwięcej ww. osób występuje w gminie Dąbrowa Białostocka a najmniej w gminie Sidra. Liczba takich osób w większości gmin ma tendencję wzrostową. Z tego powodu wymagane są dalsze działania odpowiednich instytucji działających przeciw alkoholizmowi oraz rozwijanie owych działań, aby były bardziej skuteczne.

W walce z nałogami duże znaczenie ma również edukacja i profilaktyka, szczególnie wśród dzieci i młodzieży. Istotnym zadaniem powiatu jest zwalczanie zjawisk patologicznych poprzez rozpoznawanie oraz jego szybkie niwelowanie w środowisku szkolnym, pozaszkolnym i rodzinnym, aby dzieci nie powielaly zachowań ryzykowanych swoich rodziców/opiekunów. Podejmowane działania powinny być wielokierunkowe, nastawione na ograniczenie dostępu młodzieży do różnego rodzaju używek.

1.8 Wnioski

Rozwiązywanie problemów społecznych jest trudnym i długofalowym zadaniem. Diagnoza głównych problemów społecznych pozostających w sferze działalności powiatu pokazuje nam, iż w niektórych dziedzinach dane problemy uległy zmniejszeniu, co może udowodniać skuteczność działań jednostek funkcjonujących w powiecie sokólskim. Jednakże wymienione w diagnozie problemy społeczne wciąż

występują i wiele z nich wymaga, aby się nad nimi szczególnie pochylić. Prowadzona od dawna polityka społeczna z lepszym bądź gorszym skutkiem stara się stworzyć mieszkańcom warunki do godnego życia. Istnieje ciągła potrzeba kontynuowania działań, rozwoju infrastruktury socjalnej i szukania nowych rozwiązań, które usprawniłyby system wsparcia. Szczególnie ważne jest podejmowanie działań profilaktycznych i edukacyjnych, które mają ogromne znaczenie w ograniczaniu wystąpienia negatywnych zjawisk społecznych, a już zwłaszcza w środowiskach bardziej zagrożonych demoralizacją i patologią. Ryzyko wykluczenia społecznego może dotknąć każdego. Zmiana w życiu zawodowym, zdrowotnym, rodzinnym lub sytuacji finansowej może powstać nagle i człowiek zupełnie nie jest przygotowany, aby samodzielnie poradzić sobie z zaistniałym problemem.

Społeczeństwo dotyka problem starzenia się i niepełnosprawności, Takie osoby wymagają pomocy w przezwyciężaniu trudności i w zaspokojeniu ich potrzeb do aktywnego i zintegrowanego życia w społeczeństwie. Istnieje w powiecie dalszy problem bezrobocia który ma tendencję wahadłową, dlatego trzeba wzmocnić oraz rozwijać działania instytucji pomagających ludziom z przezwyciężaniu bezrobocia i tworzenie im nowym miejsc pracy. W rodzinach w dalszym ciągu występuje tak tragiczny w skutkach problem przemocy w rodzinie i uzależnienia. Oba te zjawiska często są ze sobą bardzo powiązane. Człowiek pod wpływem alkoholu nieraz staje się agresywny i nie myśli o skutkach swojego zachowania, przez co często dochodzi do przemocy wobec najczęściej żony czy dziecka. Problem ten w powiecie sokólskim ma tendencję spadkową, lecz mimo wszystko dalej występuje. Dlatego konieczne jest dalsze prowadzenie programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie, aby zwalczyć ten tragiczny w skutkach problem. Należy również wzmocniać osoby, które go ukończyły, dlatego ważne jest wprowadzenie programu terapeutyczno-psychologicznego, aby mieć pewność, że takie osoby już nigdy nie będą stosować przemocy wobec nikogo, a już zwłaszcza wobec osób mu najbliższych. Kolejnym ważnym problemem jaki wynika z przedstawionej wcześniej diagnozy jest bezradność opiekuńczo-wychowawcza. Z roku na rok do rodzin zastępczych trafia coraz większa liczba dzieci. Wymaga to szczególnej uwagi ze strony instytucji, gdyż w powiecie sokólskim funkcjonuje tylko jeden rodzinny dom dziecka, w którym brakuje miejsc na przyjęcie kolejnych opuszczonych dzieci. Dlatego sprawą najwyższej wagi jest utworzenie ośrodków opiekuńczo-wychowawczych, które będą w stanie przyjąć pod swoją opiekę tak bardzo potrzebujące opieki, miłości i poczucia bezpieczeństwa i schronienia dzieci.

Wszystkie te działania wymagają ciągłej współpracy wszystkich jednostek występujących w powiecie sokólskim, aby móc jak najskuteczniej wspomóc osoby i rodziny, które wymagają pomocy w przezwyciężeniu trudności życiowych.

1.9 Analiza SWOT

Mocne strony

- Profesjonalna kadra zatrudniona w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie oraz w Ośrodkach Pomocy społecznej;
- Otwartość instytucji i służb do współpracy;
- Likwidacja barier indywidualnych osób z niepełnosprawnością;
- Odpowiednio rozwinięta infrastruktura placówek pomocy społecznej;
- Chęć podnoszenia kwalifikacji u osób młodych zagrożonych wykluczeniem społecznym (osoby z niepełnosprawnością, długotrwale bezrobotne);
- Różnorodne formy wsparcia dla osób bezrobotnych;
- Sukcesywna likwidacja barier architektonicznych w budynkach publicznych;
- Istnienie ośrodków wsparcia dziennego dla osób z niepełnosprawnością oraz seniorów (Klub „Senior +, Warsztaty Terapii Zajęciowej, Środowiskowy Dom Samopomocy);
- Umiejętność pozyskiwania środków zewnętrznych;
- Realizacja programów finansowanych przez Unię Europejską, PFRON, Fundusz Solidarnościowy;
- Dobry przepływ informacji pomiędzy różnymi instytucjami pracującymi na rzecz grupy docelowej;
- Sprawnie działające jednostki odpowiedzialne za bezpieczeństwo publiczne;
- Chęć zdobywania i pogłębiania wiedzy pracowników instytucji pomocy społecznej (szkolenia).

Słabe strony

- Niewystarczająca dostępność do specjalistycznego wsparcia i terapii osób potrzebujących;
- Wykształcenie i kwalifikacje nieadekwatne do potrzeb rynku pracy;
- Roszczeniowa postawa klientów pomocy społecznej;
- Niewystarczająca ilość ofert pracy;
- Bierna postawa osób w kwestii poprawy swojej sytuacji;
- Mała ilość osób chętnych do brania udziału w realizowanych projektach;
- Zbyt niskie oferty płacy;
- Brak mieszkań usamodzielnienia, chronionych;

- Brak kandydatów na rodziny zastępcze;
- Brak miejsc interwencyjnych w pieczy zastępczej;
- Brak miejsc w rodzinnym domu dziecka;
- Ograniczony dostęp do rehabilitacji;
- Niewłaściwe zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży;
- Niezaradność osób z niepełnosprawnością;
- Osłabienie więzi społecznych, rodzinnych co przekłada się na problemy z opieką nad osobami starszymi;
- Przemoc w rodzinach;
- Zła sytuacja materialna rodzin;
- Niska aktywność społeczna;
- Nieznajomość funkcjonowania działalności organizacji, zły odbiór;

Szanse

- Poszerzenie ofert wsparcia dla osób opuszczających rodziny zastępcze i placówki opiekuńczo – wychowawcze przy użyciu środków zewnętrznych;
- Wspieranie rozwoju i promowanie rodzinnej pieczy zastępczej;
- Utworzenie nowych placówek opiekuńczo – wychowawczych typu rodzinnego;
- Rozwój i wzmocnienie systemu rodzinnej pieczy zastępczej;
- Podejmowanie działań na rzecz ofiar i sprawców przemocy;
- Szerokie partnerstwo instytucji pomocowych;
- Możliwość skutecznego pozyskiwania zewnętrznych środków finansowych;
- Działania na rzecz aktywizacji osób zagrożonych wykluczeniem;
- Działania na rzecz aktywizacji i rehabilitacji seniorów;
- Realizacja programów powiatowych (na rzecz osób z niepełnosprawnością, osób długotrwale bezrobotnych, osób przemocowych i ofiar przemocy oraz seniorów);
- Standaryzacja usług;
- Zwiększenie dostępności usług;
- Możliwość zatrudniania w projektach;
- Możliwość szkolenia kadry pracowniczej (poszerzenie wiedzy i kwalifikacji).

Zagrożenia

- Starzenie się społeczeństwa;
- Duża ilość młodych ludzi emigrująca za granicę;
- Rozluźnienie więzi rodzinnych wynikających z migracji zarobkowych;
- Przestępczość i patologie społeczne;
- Dysfunkcje rodziny;
- Pogłębianie się zjawisk długotrwałego korzystania z pomocy społecznej;
- Niewystarczające poczucie bezpieczeństwa i stabilności zawodowej;
- Niski stopień zaangażowania społeczności w działania organizacji;
- Brak chęci społeczeństwa do zmiany swojej sytuacji życiowej;
- Biurokracja.

2. Cele Strategii, kierunki działań i wskaźniki ich realizacji

W oparciu o diagnozę sytuacji społecznej w powiecie sokólskim w rozdziale 1, określony został cel główny, cele strategiczne i kierunki niezbędnych działań.

2.1 Cel główny

Głównym celem Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych jest opracowanie skutecznego systemu wsparcia przeciwdziałającego i ograniczającego skutki wykluczenia społecznego wśród mieszkańców powiatu sokólskiego.

2.2. Cele strategiczne

Za cele strategiczne przyjęto:

Cel nr 1: Rozwój pieczy zastępczej, wsparcie usamodzielniających się wychowanków pieczy zastępczej

Cel nr 2: Rozwijanie systemów wsparcia i aktywizacji seniorów oraz osób z niepełnosprawnością

Cel nr 3: Wzrost poziomu bezpieczeństwa mieszkańców poprzez ograniczanie uzależnień, przemocy domowej oraz przestępczości

2.3. Kierunki działań i wskaźniki ich realizacji

Poniżej przedstawiona została tabela, w której zawarte są kierunki działań, które zostaną zrealizowane w latach 2021-2027 w odniesieniu do każdego z celów strategicznych wraz ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za ich realizację, źródła ich finansowania oraz przyjęte wskaźniki.

Cel 1strategiczny: Rozwój pieczy zastępczej, wsparcie usamodzielniających się wychowanków pieczy zastępczej

Cel operacyjny	Kierunki działań	Wskaźniki	Podmioty realizujące/ współrealizujące	Źródła finansowania
Zapewnienie opieki i wychowania dzieciom pozbawionym częściowo lub całkowicie opieki rodziców poprzez rozwój pieczy zastępczej, zwłaszcza jej rodzinnych form	<ul style="list-style-type: none"> - Pozyskiwanie i szkolenie kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej - Rozwój i promowanie rodzicielstwa zastępczego - Wspieranie finansowe rodzin zastępczych i osób usamodzielnianych - Rozwój sieci placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego - Organizowanie wsparcia dla funkcjonujących i nowopowstałych rodzin zastępczych w zakresie poradnictwa specjalistycznego (m.in. psychologicznego, pedagogicznego, prawnego, logopedycznego), zapewnienia szkoleń mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji 	<ul style="list-style-type: none"> - liczba rodzin zastępczych -liczba wypłaconych świadczeń - liczba nowopowstałych placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego - ilość udzielonych porad specjalistów - liczba nowopowstałych form pomocy dziecku i rodzinie np. placówki wsparcia dziennego) 	<ul style="list-style-type: none"> - PCPR - Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna - Starostwo powiatowe 	<ul style="list-style-type: none"> - PCPR - budżet powiatu - dotacje

Cel 2 strategiczny: Rozwijanie systemów wsparcia i aktywizacji seniorów oraz osób z niepełnosprawnością

Cel operacyjny	Kierunki działań	Wskaźniki	Podmioty realizujące/ współpracujące	Źródła finansowania
<p>Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób z niepełnosprawnością, wspieranie działań na rzecz poprawy jakości życia seniorów</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Likwidacja barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych w miejscach zamieszkania oraz w budynkach użyteczności publicznej - Zwiększenie udziału osób niepełnosprawnych w wydarzeniach kulturalnych, sportowych i rekreacyjnych - Realizacja programów skierowanych do osób niepełnosprawnych oraz seniorów - Tworzenie otoczenia sprzyjającego aktywności seniorów - Rozwój instytucjonalnych form wsparcia skierowanych do osób w podeszłym wieku 	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba osób objętych wsparciem finansowym i informacyjnym - Ilość wydarzeń kulturalnych (wyjazdy, prelekcje, spotkania itp.) - Zrealizowane programy skierowane do osób starszych i niepełnosprawnych - Istniejące i nowopowstałe placówki wsparcia - Ilość osób uczestniczących w Warsztatach Terapii Zajęciowej - Działalność Zakładu Aktywności Zawodowej 	<ul style="list-style-type: none"> - Starostwo powiatowe - PCPR - WTZ - ZAZ - PFRON - Organizacje pozarządowe - Ośrodek Szkolno-Wychowawczy 	<ul style="list-style-type: none"> - Budżet powiatu - Dotacje - Środki PFRON - Środki UE

	<ul style="list-style-type: none"> - Upowszechnienie informacji o uprawnieniach osób starszych, niepełnosprawnych - Zapewnienie dostępności do różnych form wsparcia - udzielanie wsparcia finansowego w obszarze rehabilitacji zawodowej, społecznej i zdrowotnej - Wspieranie aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych - Likwidacja barier w różnych dziedzinach życia w celu ułatwienia osobom starszym i niepełnosprawnym pełnienie ról społecznych i zawodowych			
--	---	--	--	--

Cel 3 strategiczny: Wzrost poziomu bezpieczeństwa mieszkańców poprzez ograniczanie uzależnień, przemocy domowej oraz przestępczości

Cel operacyjny	Kierunki działań	Wskaźniki	Podmioty realizujące/ współrealizujące	Źródła finansowania
<p>Zwiększenie oddziaływań profilaktycznych w zakresie uzależnień, przemocy domowej oraz przestępczości jak również zwiększenie dostępu do wsparcia dla tych osób</p>	<p>-Realizacja programów korekcyjno-edukacyjnych - Pozyskiwanie środków zewnętrznych na realizację zadań - współpraca z instytucjami działającymi na rzecz przeciwdziałania przemocy, uzależnień</p>	<p>- Liczba zrealizowanych programów profilaktycznych - Ilość udzielonego poradnictwa i działań profilaktycznych</p>	<p>- Starostwo powiatowe - PCPR - KPP - Placówki oświatowe - OPS</p>	<p>- Budżet powiatu - Środki UE - Dotacje</p>

3. Sposób realizacji Strategii i jej ramy finansowe

3.1. Założenia organizacyjne

Zgodnie z ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej art. 112 ust. 9 koordynowaniem realizacji zadań zaplanowanych w Strategii zajmuje się Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Sokółce. Natomiast same wdrażanie działań będzie możliwe we współpracy z innymi podmiotami działającymi na terenie powiatu sokólskiego w zakresie pomocy społecznej, wspierania zatrudnienia, przeciwdziałania przemocy w rodzinie, rehabilitacji osób z niepełnosprawnością oraz wspierania pieczy zastępczej i osób starszych czyli tymi podmiotami, które realizują swoje zadania na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Koniecznym warunkiem do realizacji Strategii jest zaangażowanie wszystkich instytucji oraz

dobra współpraca pomiędzy gminami powiatu, powiatowym centrum pomocy rodzinie, organizacjami pozarządowymi, lokalnymi podmiotami i społecznością.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych jest dokumentem otwartym. Kierunki działań w niej zawarte mogą ulec modyfikacji ze względu na dostosowanie do potrzeb mieszkańców i dostosować się do uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych np. zmian przepisów prawa, procesów ekonomicznych i społecznych. W związku z powyższym zakłada się, że sposób realizacji Strategii będzie elastyczny i otwarty na zmiany wynikające ze zmieniających się potrzeb i oczekiwań społeczeństwa.

3.2. Źródła finansowania

Podstawowymi źródłami finansowania działań zaplanowanych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2021-2030 r w Powiecie Sokólskim będą:

- Środki pochodzące z budżetu Powiatu Sokólskiego,
- Środki pochodzące z budżetów poszczególnych gmin,
- Fundusze strukturalne z Unii Europejskiej,
- Środki finansowe w ramach programów wspólnotowych Unii Europejskiej,
- Środki finansowe z budżetu państwa – dotacje celowe,
- Środki Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,
- Pozyskane środki finansowe z innych źródeł a także środki pozyskiwane przez organizacje pozarządowe, środki przekazane przez ewentualnych sponsorów.

3.3. Monitoring i ewaluacja

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych jest dokumentem otwartym i podlega stałemu monitoringowi oraz ewaluacji zadań. Owa możliwość pozwoli na wprowadzenie zmian w realizacji poszczególnych celów i zadań w zależności od zmieniających się warunków i potrzeb społecznych.

Celem monitoringu jest sprawdzenie, czy zaplanowane kierunki działań w Strategii są wdrażane zgodnie z założeniami. Ocena realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2021-20 w Powiecie Sokólskim będzie dokonywana raz na 3 lata przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Sokółce oraz przedstawiana w sprawozdaniu rocznym z działalności PCPR przedkładanym Zarządowi i Radzie Powiatu. W owych informacjach zawarta będzie ocena Strategii i analiza osiągniętych do tej pory rezultatów. Przedmiotem monitoringu będą zwłaszcza wskaźniki przypisywane do poszczególnych działań, ze szczególnym uwzględnieniem możliwości ich modyfikacji na potrzeby mieszkańców powiatu sokólskiego.

4. Prognoza zmian w zakresie objętym Strategią.

Prognoza zawiera informacje o potrzebach, problemach i zasobach powiatu sokólskiego, które wynikają z diagnozy sytuacji społecznej i dotyczą okresu, w jakim będzie realizowana strategia, czyli 2021-2027. Działania realizowane w ramach Strategii są związane z realizowaną polityką społeczną na rzecz mieszkańców powiatu. W tym wypadku niezwykle istotna jest analiza danych statystycznych GUS, a także danych opracowywanych przez m.in. takie jednostki jak Ośrodki Pomocy Społecznej. Powiatowy Urząd Pracy w Sokółce, Komenda Powiatowa Policji . Analiza tych danych pozwala na zaobserwowanie zmian ilościowych oraz pewnych tendencji w strukturze wsparcia osób zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz sytuacji na lokalnym rynku pracy.

Prognoza zmian w obszarze polityki społecznej Powiatu Sokólskiego.

Tabela 15 Prognoza zmian w zakresie objętym strategią

Problem społeczny	Prognoza zmian
Bezrobocie	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zmniejszanie się wskaźników bezrobocia poprzez realizację robót publicznych, prac interwencyjnych 2. Zwiększenie się dostępu do pracy osób młodych w wyniku organizacji staży 3. Zwiększenie szans osób bezrobotnych na znalezienie zatrudnienia poprzez odpowiednie dostosowanie ich kwalifikacji do wymagań rynku pracy 4. Poprawa dostępu do usług świadczonych przez PUP w tym z uwagi na realizację projektów zewnętrznych 5. Wzrost kompetencji i potencjału osób, które ubiegają się o zatrudnienie
Ubóstwo	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zmniejszanie się skali ubóstwa poprzez system udzielanych świadczeń z pomocy społecznej 2. Zwiększenie dostępu do rynku pracy
Problemy osób z niepełnosprawnościami	<ol style="list-style-type: none"> 1. Powstanie Zakładu Aktywności Zawodowej gdzie realizowana jest aktywizacja zawodowa oraz rehabilitacja społeczna i lecznicza osób z niepełnosprawnościami. 2. Podniesienie jakości życia osób niepełnosprawnych poprzez likwidację barier architektonicznych w miejscach publicznych. 3. Zwiększenie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. 4. Realizacja projektów zapewniających wsparcie opiekunom osób niesamodzielnych w ramach opieki wytchnieniowej. 5. Zapewnienie odpowiedniej ilości i odpowiednich rodzajów sprzętu ortopedycznego oraz rehabilitacyjnego.
Problemy osób starszych	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zwiększanie udziału osób w podeszłym wieku w działalność kulturową, lokalnym klubie seniora, aktywnych formach wypoczynku.

	<p>2. Poprawa dostępu do usług opiekuńczych dla osób w podeszłym wieku</p> <p>3. Uzyskanie refundacji NFZ i PFRON do sprzętu medycznego i rehabilitacyjnego.</p>
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	<p>1 Zwiększenie dostępności do poradnictwa pedagogicznego, psychologicznego.</p> <p>2 Wdrażanie programów pomocy dziecku i rodzinie.</p> <p>3 Wsparcie funkcjonujących w powiecie rodzin zastępczych oraz organizowanie akcji promujących rodzicielstwo zastępcze w celu pozyskania nowych kandydatów na rodziny zastępcze.</p> <p>4 Zapewnienie wsparcia pełnoletnim wychowankom rodzin zastępczych i placówek, którzy realizują proces usamodzielnienia.</p>
Uzależnienia	<p>1 Wzrost liczby zrealizowanych programów profilaktycznych dotyczących uzależnień</p> <p>2 Wzrost potrzeby zapewnienia pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych i ich rodzin.</p> <p>3 Przeprowadzenie spotkań przez pracowników Komendy Powiatowej w Sokółce o charakterze profilaktycznym skierowanym do dzieci i młodzieży (przemoc , uzależnienie , cyberprzemoc, przemoc rówieśnicza etc.</p>
Przemoc w rodzinie	<p>1 Poprawa sytuacji osób i rodzin dotkniętych przemocą w rodzinie poprzez realizację programów osłonowych.</p> <p>2 Zwiększenie skuteczności oddziaływania na sprawców przemocy w rodzinie poprzez realizację programów korekcyjno – edukacyjnych .</p> <p>3. Udzielenie schronienia dla ofiar przemocy w rodzinie poprzez kierowanie ich do Domu Samotnej Matki</p>

Źródło : Opracowanie własne

Zespół dokonujący diagnozy problemów społecznych na terenie Powiatu Sokólskiego korzystał z szeregu możliwości pozyskania informacji od jednostek organizacyjnych samorządu terytorialnego, instytucji współdziałających w szeroko rozumianym obszarze polityki społecznej.

Podsumowując uzyskane informacje i nakładając wyniki diagnozy na zakres możliwości kompetencyjnych samorządu, możemy wskazać najważniejsze obszary problemowe, których rozwiązanie powinno stać się przedmiotem troski samorządu lokalnego i które są treścią programowej niniejszego dokumentu. Zmiany, które się prognozują będą możliwe do uzyskania poprzez współdziałanie instytucji i organizacji pozarządowych, które funkcjonują dla dobra mieszkańców .

5. Zakończenie

„Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2021-2027” jest odpowiedzią na występujące na terenie powiatu trudności dotyczące mieszkańców. Osiągnięcie celów w niej zawartych możliwe będzie dzięki wspólnej pracy wszystkich zainteresowanych działaniami na rzecz osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej. Jednakże należy mieć na uwadze, że nawet najdoskonalsza i najlepiej sporządzona strategia podejmująca się rozwiązywania problemów społecznych nie doprowadzi do ich całkowitego wyeliminowania. Aczkolwiek trzeba pamiętać, iż rozwiązanie chociażby jednego problemu może spowodować ich całkowitą eliminację z życia każdego człowieka.

Spis Tabel

Tabela 1 Liczba mieszkańców w powiecie sokólskim w latach 2018-2020

Tabela 2 Osoby bezrobotne zarejestrowane w PUP w latach 2018-2020

Tabela 3 Liczba przestępstw o charakterze kryminalnym

Tabela 4 Lista jednostek nieodpłatnej pomocy społecznej w powiecie sokólskim

Tabela 5 Powody ubiegania się o świadczenia pomocy społecznej w Ośrodkach Pomocy Społecznej na terenie powiatu sokólskiego w latach 2018-2020

Tabela 6 Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP Sokółka w latach 2018-2020

Tabela 7 Liczba rodzin zastępczych funkcjonujących w gminach powiatu sokólskiego (stan na styczeń 2021r.)

Tabela 8 Liczba rodzin zastępczych spokrewnionych w powiecie sokólskim w latach 2018-2020

Tabela 9 Liczba rodzin zastępczych niezawodowych w powiecie sokólskim w latach 2018-2020

Tabela 10 Liczba dzieci przebywających w rodzinnym domu dziecka w powiecie sokólskim w latach 2018-2020

Tabela 11 Liczba wszczętych procedur „Niebieska Karta” – ZI w gminach powiatu sokólskiego

Tabela 12 Liczba wydanych orzeczeń w latach 2018-2020 wg. stopnia niepełnosprawności powyżej 16 r. ż.

Tabela 13 Liczba wydanych orzeczeń według płci i zatrudnienia osoby powyżej 16 roku życia

Tabela 14 Liczba osób ubiegających się o świadczenia z OPS z powodu alkoholizmu w powiecie sokólskim w latach 2018-2020

Tabela 15 Prognoza zmian w zakresie objętym strategią